

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра філософії права та юридичної логіки
Кафедра юридичної психології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Перший проректор НАВС
полковник поліції**

Станіслав ГУСАРЄВ

_____ 2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Статус дисципліни: обов'язкова

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти: «доктор філософії»

Галузь знань: 08 «Право»

Спеціальність: 081 «Право»

Освітньо-наукова програма: «Право»

Форми здобуття вищої освіти: інституційна (очна (денна), заочна)

Мова навчання: українська мова

Форма підсумкового контролю: екзамен

Київ – 2021

Розробники:

Олена КУДЕРМІНА, доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри юридичної психології,

Наталія ПОЛУДЬОННА, кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри філософії права та юридичної логіки, відмінник освіти України

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ протокол від 04 березня 2021 року, № 14

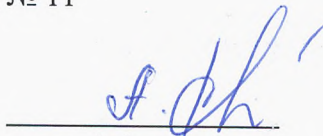
Завідувач кафедри філософії права та юридичної логіки

(підпис)

Віталій КРАВЕЦЬ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ протокол від 25 лютого 2021 року, № 11

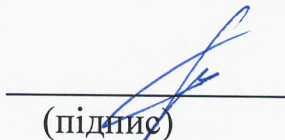
Завідувач кафедри юридичної психології

(підпис)

Олена КУДЕРМІНА

Схвалено науково-методичною радою НАВС протокол від 22 березня 2021 року, № 6

Голова науково-методичної ради

(підпис)

Станіслав ГУСАРЕВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 202 /202 н.р. без змін; зі змінами (Додаток _).

протокол засідання кафедри від _____.202_ протокол науково-методичної ради від

№ _____.202_ № ____

Завідувач кафедри Голова НМР

Віталій КРАВЕЦЬ

Станіслав ГУСАРЕВ

протокол засідання кафедри від _____.202_

№ ____

Завідувач кафедри

Олена КУДЕРМІНА

Робоча програма переглянута на 202 /202 н.р. без змін; зі змінами (Додаток _).

протокол засідання кафедри від _____.202_ протокол науково-методичної ради від

№ _____.202_ № ____

Завідувач кафедри Голова НМР

Віталій КРАВЕЦЬ

Станіслав ГУСАРЕВ

протокол засідання кафедри від _____.202_

№ ____

Завідувач кафедри

Олена КУДЕРМІНА

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психолого-педагогічні факти, механізми, закономірності навчання і виховання здобувачів вищої освіти та організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: формування психолого-педагогічної готовності до викладацької діяльності у вищій школі з врахуванням сучасних світових тенденцій освітнього середовища.

а) *науково-педагогічна та науково-психологічна мета:* сформувати у здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії знання з сучасних концепцій та методологічних підходів щодо вирішення психолого-педагогічних проблем вищої школи;

б) *загальноосвітня мета:* вивчення історичних передумов методології психології вищої школи в Україні та впливу сучасних концептів на теоретичні засади усіх галузей педагогіки, психології та міжгалузеві зв'язки;

в) *виховна:* сприяти формуванню професійної самоідентифікації, активної фахової та соціальної позиції та загальної гуманістичної культури потенційних науково-педагогічних працівників.

Завдання вивчення дисципліни полягають у:

–сприянні підвищенню якості педагогічної освіченості науковців, їх психолого-педагогічної та управлінської компетентності;

–засвоєнні теоретичних підходів до актуальних проблем педагогіки та психології вищої школи, особливостей педагогічних фактів, закономірностей та механізмів освіти, навчання, виховання, розвитку та формування;

–закріпленні вмінь критичного аналізу психолого-педагогічних явищ та їх оцінювання;

–формуванні вміння застосовувати на практиці систему психолого-педагогічних наукових знань;

- глибокому засвоєнні, розумінні і відтворенні наукової термінології;

- опануванні методами і прийомами педагогіки та психології вищої школи;

- вивченні та узагальненні психолого-педагогічної практики в фаховій діяльності;

–формуванні наукового світогляду;

–вивченні основних проблем та тенденцій освіти, навчання, розвитку, виховання та формування фахівців з вищою освітою;

- володінні методикою планування і організації процесу виховання та самовиховання;

- виробленні вміння передавати знання і розвиток практичних навичок щодо психолого-педагогічних впливів на особистість здобувача вищої освіти;

- формуванні вмінь, рефлексії, самооцінки, критичного аналізу власної поведінки та діяльності;

- підвищенні рівня педагогічної культури;

- виробленні постійної потреби і прагнення здобувати знання самостійно;
- закріпленні вміння працювати з науковою літературою, першоджерелами й нормативними актами;
- формуванні наукового мислення й самостійності суджень.

Пререквізити: Педагогіка та психологія освітньої діяльності, Актуальні проблеми філософії.

Постреквізити: Педагогічна практика.

Загальна компетентність, якою повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

ЗК 3. Здатність до співпраці, командної роботи, поваги до думок і вчинків інших людей, адекватного сприйняття зауважень і пропозицій стосовно власної діяльності, конструктивного вирішення конфліктів, ефективного лідерства, прагнення досягти компромісу під час прийняття рішень, а також вміння підтримувати партнерські відносини.

ЗК 4. Здатність адаптуватися до змін у психологічному опосередкуванні соціальних процесів, спроможність до саморегуляції, самоконтролю, стійкості та емпатії, реалізації ефективної стратегії і тактики управління особистими емоціями та поведінкою.

ЗК 8. Здатність застосовувати логіко-математичне та просторове мислення для пояснення і вирішення суспільних проблем шляхом використання логічних правил і законів, статистичних даних, графіків, моделей, діаграм, проведення експериментів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 8. Здатність визначати та оперувати психологічними особливостями феноменів правової дійсності, застосовувати адекватні методи спонукання правослухняної поведінки, розробляти та впроваджувати профілактичні заходи стосовно формування та прояву девіацій розвитку особистості.

СК 20. Здатність і готовність до аналізу освітньої політики, вирішення педагогічних проблем у професійній діяльності та підвищення рівня педагогічної культури.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Розуміти особливості організації науково-дослідної діяльності з актуальних проблем правової теорії та юридичної практики, психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів, застосовувати наукову методологію та захищати результати науково-дослідної діяльності у встановленому порядку.

ПРН 8. Використовувати психолого-юридичні засоби і прийоми в управлінні людьми, розумінні різних особливостей і проявів правової поведінки, правосвідомості та соціалізації особистості.

ПРН 20. Розуміти психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів й шляхи вдосконалення рівня власної кваліфікації.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	дб	кcf	дб	кcf
Кількість кредитів ECTS – 3	рік підготовки			
	1	1	1	1
	Семестр			
	2	2	2	2
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	12	12		
	Семінарські			
	10	10	14	14
	Практичні			
	8	8	-	-
	Самостійна робота			
	60	60	76	76
	Вид контролю			
	екзамен	екзамен	екзамен	екзамен

3. Тематичний план

3.1. Для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії за денною формою навчання

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1.	Світові тенденції розвитку системи вищої освіти.	14	6	2	4		8
2.	Педагогіка в системі правових відносин.	12	4	2	2		8
3.	Педагогічні засади теорії і практики управління освітнім процесом у вищій школі.	12	4	2	2		8
4.	Особистість та група як ключові категорії психології вищої школи.	12	4	2		2	8
5.	Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах.	14	4	2		2	10
6.	Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності.	14	6	2	2	2	8
7.	Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії.	12	2			2	10
Усього годин		90	50	12	10	8	60
Підсумковий контроль: екзамен							

3.2. Для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії за заочною формою навчання

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота
1.	Світові тенденції розвитку системи вищої освіти.	14	2		2		12
2.	Педагогіка в системі правових відносин.	12	2		2		10
3.	Педагогічні засади теорії і практики управління освітнім процесом у вищій школі.	12	2		2		10
4.	Особистість та група як ключові категорії психології вищої школи.	12	2		2		10
5.	Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах.	14	2		2		12
6.	Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності.	14	2		2		12
7.	Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії.	12	2		2		10
Усього годин		90	14		14		76
Підсумковий контроль: екзамен							

4. Плани семінарських та практичних занять

*Інституційна (очна) форма здобуття вищої освіти,
за рахунок коштів державного бюджету*

Тема 1. Сучасні світові тенденції розвитку системи вищої освіти – 4 год.

Питання семінару 1

1. Чинники, що впливають на розвиток вищої освіти: загальна характеристика.
2. Новітні підходи до концепції освітнього процесу в закладах вищої освіти.
3. Порівняльний аналіз розвитку вітчизняної та європейської освіти.

Питання семінару 2

1. Діяльність міжнародних організацій, розвиток співробітництва у сфері вищої освіти.
2. Прогноз перспектив розвитку вищої освіти в Україні в ракурсі світових тенденцій.
3. Проектування розвитку освітнього процесу НАВС на фоні світових тенденцій.

Тема 2. Педагогіка в системі правових відносин – 2 год.

Питання семінару

1. Правова система і педагогічна система: сутність, шляхи перетинання і взаємодії.
2. Правова соціалізація особистості в контексті педагогічного процесу.
3. Безперервна освіта: методологія, засоби реалізації. Компетентнісний підхід у підготовці правників.
4. Андрагогічний підхід у неперервній освіті юристів.

Тема 3. Педагогічні засади теорії і практики управління в організації освітнього процесу – 2 год.

Питання семінару

1. Сутнісні характеристики понять «управління», «керівництво», «менеджмент» та їхня взаємозалежність.
2. Нормативно-правове забезпечення управління освітнім процесом в закладах вищої освіти.
3. Менеджмент як складова системи освіти. Педагогічний менеджмент: функції, завдання, методи та особливості. Механізм менеджменту у галузі вищої освіти.

4. Система освіти як об'єкт управління. Законодавчі новели у сфері освіти.

Тема 4. Особистість та група в як ключові категорії психології вищої школи – 2 год.

Практичне заняття

1. Методика «Дім». Мета – підвищення згуртованості колективу, взаєморозуміння в колективі; самооцінки.

2. Методика «Ваша самооцінка». Мета – визначити рівень самооцінки. Кожна людина цікавиться своїм внутрішнім світом. Вона визначає взаємини з оточенням, від неї залежить самокритичність, вимогливість до себе, ставлення до своїх досягнень і невдач.

3. Методика «Вивчення індексу групової згуртованості» Сішора. Методика «Показники ціннісно-орієнтаційної єдності». Мета – встановити рівні згуртованості групи для подальшого налагодження контакту.

4. Методика «Діагностика психолого-педагогічної характеристики малої навчальної групи». Мета – встановлення орієнтованості, спрямованості та інтегрованості групи. Визначення формальних та неформальних зв'язків колективу.

Тема 5. Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах – 2 год.

Практичне заняття

1. Індивідуально заповнити таблицю «Вплив поведінки викладачів на позитивні емоції студентів».

Поведінка, дії, бездіяльність та жести й міміка викладача	Емоції студентів (сприятливі до навчальної діяльності)

2. Методика «Дорога професійної майстерності». Мета: встановити ті риси, ознаки, якості й характеристика, які край необхідні в діяльності викладача ЗВО в сучасних умовах. Світ змінюється. Відповідно й викладач повинен, в деякій мірі, підлаштовуватися під ці зміни.

3. Методика «Конверт проблем» або «Ключові бар'єри у налагодженні взаємовідносин зі слухачами ЗВО». Мета – в групі сформулювати основні проблеми чи страх у роботі з суб'єктами й об'єктами освітнього процесу та дати поради, як краще вирішити ці питання.

Тема 6. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності – 4 год.

Питання семінару

1. Навчання як діяльність.
2. Пізнавальна діяльність та її структура.
3. Характеристика різновидів навчання.
4. Поняття про концепції формування знань та учбової діяльності.

Практичне заняття

1. Методика «Емоційна діагностика». Мета – розвиток навичок управління мотивами до навчання.
2. Підготовка та захист в командах презентацій «Мотивація навчання». Мета – розробити мотиваційний цикл, який би розкривав концепції стимулювання та мотивації учбової діяльності.
3. Розробка в групах критерій мотивації до навчання студентів. Мета – здійснити мотиваційний моніторинг сучасних стимулів до навчання.

Тема 7. Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії – 4 год.

Практичне заняття

1. Методика визначення здібності до саморегуляції в спілкуванні. Методика призначена для визначення динаміки адаптивності в різних ситуаціях спілкування.
2. Методика «Діагностика емоційних бар'єрів в міжособистісному спілкуванні» (В. В. Бойко)
3. З метою набуття навичок самоаналізу та усвідомлення агресивних мотивів під час педагогічної взаємодії виконується вправа "Потрап у коло". Мета: усвідомити та проаналізувати наявні агресивні та владні тенденції у власній поведінці, обговорити можливі варіанти конструктивної поведінки в подібних ситуаціях.
4. Проективний малюнок "Що мене обурює?" "Що мене дратує?". Мета: стимулювати спонтанний прояв негативних почуттів і станів, усвідомити їх зміст та причини, виділити і відреагувати особистісно значуще, суттєве.
5. Вправа "Вітання" розвиває тактовність. Вправа "Прогноз погоди". Мета: рефлексія та самоаналіз агресивних проявів у поведінці, їх спонукальних чинників. Вправа "Вихід з контакту" розвиває дипломатичність.
6. Рольова педагогічна гра «Переоцінка агресивних дій». Мета: усвідомити можливі впливи агресивних дій у власній поведінці на процес розвитку власної особистості та особистість іншої людини, отримати навички осмислення різниці між баченням учасником себе самого та баченням його іншими.

Тема 1. Сучасні світові тенденції розвитку системи вищої освіти – 2 год.

Питання семінару

1. Чинники, що впливають на розвиток вищої освіти.
2. Новітні підходи до концепції освітнього процесу в закладах вищої освіти.
3. Діяльність міжнародних організацій, розвиток співробітництва у сфері вищої освіти.
4. Прогноз перспектив розвитку вищої освіти в Україні в ракурсі світових тенденцій.

Тема 2. Педагогіка в системі правових відносин – 2 год.

Питання семінару

1. Правова система і педагогічна система: сутність, шляхи перетинання і взаємодії.
2. Правова соціалізація особистості в контексті педагогічного процесу.
3. Безперервна освіта: методологія, засоби реалізації. Компетентнісний підхід у підготовці правників.
4. Андрагогічний підхід у неперервній освіті юристів.

Тема 3. Педагогічні засади теорії і практики управління в організації освітнього процесу – 2 год.

Питання семінару

1. Сутнісні характеристики понять «управління», «керівництво», «менеджмент» та їхня взаємозалежність.
2. Нормативно-правове забезпечення управління освітнім процесом в закладах вищої освіти.
3. Менеджмент як складова системи освіти. Педагогічний менеджмент: функції, завдання, методи та особливості. Механізм менеджменту у галузі вищої освіти.
4. Система освіти як об'єкт управління. Законодавчі новели у сфері освіти.

Тема 4. Особистість та група в як ключові категорії психології вищої школи – 2 год.

Питання семінару

1. Характеристика основних теорій особистості, їх роль в організації освітнього процесу.
2. Професіографічний підхід до аналізу особистості викладача ЗВО.

Тема 5. Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах – 2 год.

Питання семінару

1. Загальна характеристика викладача закладу вищої освіти як суб'єкта педагогічного процесу.
2. Типологія викладачів ЗВО: аналіз підходів.

Тема 6. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності – 2 год.

Питання семінару

1. Навчання як діяльність.
2. Пізнавальна діяльність та її структура.
3. Характеристика різновидів навчання.
4. Поняття про концепції формування знань та навчальної діяльності.

Тема 7. Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії – 2 год.

Питання семінару

1. Характеристика спілкування як психологічної активності, його роль у формуванні особистості майбутнього фахівця з вищою освітою.
2. Перцептивна, інформаційна та інтерактивна функції педагогічного спілкування.
3. Педагогічне мовлення: характеристика, організація та техніки.

5. Завдання самостійної роботи

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Опрацювати Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» (структуру законів, загальні положення, систему освіти (вищої), її структуру, управління) та виписати завдання, які стоять перед закладами вищої освіти.
2. Оформіть 3-4 міркування про місце і роль педагогічної науки у вихованні дорослих людей.

3. Проаналізувати співвідношення понять «навчання» і «виховання» в галузі вищої освіти.

4. Обґрунтувати необхідність психолого-педагогічних знань для практичної підготовки сучасного фахівця.

5. Поясніть співвідношення понять кваліфікація та компетентність.

6. Як співвідносяться поняття «зміст освіти» та «зміст навчання»?

7. Розкрийте сутність та співвідношення понять «освітній процес», «педагогічний процес». Визначте обсяг їхнього змісту.

8. Спільне і відмінне у поняттях «метод навчання» і «форми організації навчання»?

9. Проаналізуйте основні принципи навчання та виховання, які використовуються на заняттях науково-педагогічними працівниками НАВС (за вашим вибором).

10. Поясніть сутність принципу опори на позитивне у людині та її вчинках у процесі виховання особистості.

11. Поясніть сутність принципу системності та систематичності у процесі навчання і виховання особистості.

З актуальних проблем психології вищої школи

1. Поясніть біопсихічні та соціально-психологічні особливості юнацького віку та ранньої дорослості.

2. Типологічні характеристики особистості студента (курсанта, слухача).

3. Проаналізуйте чинники впливу на вибір професії на етапі професійної орієнтації майбутнього студента.

4. Систематизуйте обов'язки викладача.

5. Проаналізуйте змістовно-функціональні компоненти науково-педагогічної діяльності викладача.

6. Обґрунтуйте поняття професіоналізму діяльності викладача вищої школи.

7. Проаналізуйте структурні компоненти пізнавальної діяльності.

8. Поясніть психологічну зумовленість учіння як процесу цілеспрямованого пізнання.

9. Порівняйте стимульну та діяльнісну парадигми як основу учіння.

10. Визначити місце конфліктної пізнавальної ситуації у навчальному процесі.

11. Проаналізувати помилки викладача в стилі педагогічного управління як чинник виникнення конфліктів.

12. Визначити деструктивну і конструктивну моделі поведінки у педагогічному конфлікті.

6. Індивідуальні завдання

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Складання узагальнюючих таблиць, структурних блок-схем лекції.

2. Складання кросвордів та тестів з теми.

3. Складання словника/глосарію з теми та навчальної дисципліни.
4. Педагогічна спадщина науково-педагогічних шкіл НАВС (характеристика за вибіркоvim принципом).

3 актуальних проблем психології вищої школи

1. Відпрацювання методик та апробація результатів.
2. Складання узагальнюючих графіків та діаграм.
3. Опрацювання категорійного апарату в словниках.

7. Методи навчання

частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, аналогій, ПОПіВ-формула, дискусія, , синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – іспит, усне та письмове опитування. *Контроль самостійної та індивідуальної роботи* здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених даною програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- реферативне повідомлення;
- поняттєвий диктант;
- захист проектів (презентацій);
- поняттєве вправління;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, наукові доповіді, презентації, вирішення практичних завдань і тестів, моделювання ситуацій, творчі, проектні й реферативні роботи.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)								Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
max 60%								max 40%	max 100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	СР	екзамен	100
5	5	5	5	5	5	5	10,10, 10, 6,6,10,8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	Непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення дисципліни

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на офіційному вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

10. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Об'єкт, предмет, завдання та функції педагогіки вищої школи.
2. Загальна характеристики методів педагогічного дослідження.
3. Поняття «кваліфікація» і «компетенція».
4. Основні положення Закону України «Про вищу освіту» (загальні положення, система освіти (вищої), її структура, управління).
6. Поняття змісту вищої освіти та «зміст навчання».
7. Місце і роль педагогічної науки у вихованні дорослих людей.
8. Проаналізувати співвідношення понять «навчання» і «виховання» в умовах вищої школи.

9. Обґрунтувати необхідність психолого-педагогічних знань для практичної підготовки сучасного фахівця.
10. Поясніть співвідношення понять кваліфікація та компетентність.
11. Розкрийте сутність та співвідношення понять «освітній процес», «педагогічний процес». Визначте обсяг їхнього змісту.
12. Спільне і відмінне у поняттях «метод навчання» і «форми організації навчання».
13. Проаналізуйте основні принципи навчання та виховання, які використовуються на заняттях науково-педагогічними працівниками НАВС (за власним вибором).
14. Поясніть сутність принципу опори на позитивне в людині та її вчинках у процесі виховання особистості.
15. Поясніть сутність принципу системності та систематичності у процесі навчання і виховання особистості.
16. Навчальний план і навчальна програма як складові стандартів вищої освіти.
17. Принципи навчання у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання.
18. Характеристика принципів виховання в закладі вищої освіти.
19. Загальна характеристика методів формування свідомості, методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки, методи стимулювання і мотивації діяльності та поведінки, методи самовиховання.
20. Загальна характеристика методів формування свідомості.
21. Загальна характеристика методів організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки.
22. Загальна характеристика методів стимулювання і мотивації діяльності та поведінки здобувача вищої освіти.
23. Загальна характеристика методів самовиховання.
24. Світові тенденції розвитку вищої освіти.
25. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців з вищою освітою.
26. Закономірності педагогічного процесу в закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання.
27. Навчальний процес: завдання, організація та структура.
28. Діагностика навчання та педагогічний контроль у вищій школі.
29. Структура педагогічного контролю.
30. Види педагогічного контролю.
31. Функції педагогічного контролю.
32. Принципи педагогічного контролю.
33. Тест як вид контролю якості знань у вищій школі. Форми тестових завдань.
34. Складові компоненти оцінювання результатів навчання у вищій школі.
35. Міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки педагогіки вищої школи.

36. Проблеми сучасної педагогіки вищої школи та шляхи їх вирішення.
37. Дидактика вищої школи як наука і навчальна дисципліна.
38. Навчально-методичне, інформаційне та організаційне забезпечення освітнього процесу.
39. Закономірності, принципи та напрямки виховання у вищій школі.
40. Організаційні форми виховної роботи в закладах вищої освіти.
41. Навчання та виховання як основні категорії педагогіки вищої школи.
42. Порівняльний аналіз понять «діагностика навчання» та «педагогічний контроль».
43. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу в закладах вищої освіти.
44. Інформатизація вищої освіти. Загальна характеристика новітніх технологій.
45. Практична підготовка та стажування у закладі вищої освіти: види, особливості проведення, проблеми та шляхи їх вирішення.
46. Психічні пізнавальні процеси особистості
47. Мислення та його характеристики
48. Роль пам'яті в забезпеченні ефективного навчання
49. Сприймання як основа пізнання
50. Основні характеристики уваги
51. Основні етапи вирішення пізнавальних задач
52. Система психологічних чинників управління навчальним процесом
53. Загальна характеристика методів психолого-педагогічних досліджень
54. Професійно-важливі вольові якості суб'єкта науково-педагогічної діяльності
55. Соціалізація особистості в ЗВО
56. Адаптація особистості студента до умов в ЗВО
57. Механізми міжособистого сприймання
58. Характеристики студента як особи певного віку
59. Етапи розвитку ідентичності особистості студента
60. Основні мотиви професійного вибору та становлення студента
61. Функції професійної діяльності викладачів вищої школи
62. Готовність викладача вищого навчального закладу, її структура
63. Особливості пізнавальної (гностичної) діяльності
64. Парадигми функціональної структури пізнавальних процесів
65. Психологічна сутність навчальних інформаційно-комунікативних мереж.
66. Інтуїтивне пізнання як мисленевий процес
67. Основні засоби психологічного впливу
68. Етапи наукового дослідження у вищій школі
69. Психодіагностичні методики, їх різновиди
70. Психологічне тестування

71. Авторитет викладача
72. Педагогічна творчість та її особливості
73. Стратегії (моделі) вирішення педагогічних конфліктів
74. Психологічна структура групи як студентського колективу
75. Розвиток студентської групи
76. Інтуїтивне пізнання як мислене вий процес
77. Готовність викладача ЗВО до педагогічної діяльності
78. Педагогічні здібності викладача вищої школи
79. Соціонічна типологія викладачів вищої школи
80. Перцептивна функція педагогічного спілкування
81. Інтерактивна функція педагогічного спілкування
82. Інформаційна функція педагогічного спілкування
83. Психологічна придатність до педагогічної діяльності
84. Фахове (предметне) та професійне педагогічне мислення
85. Умови успішного розвитку індивідуального стилю педагогічної діяльності
86. Аналіз помилок викладача в педагогічному процесі
87. Формування іміджу викладача вищої школи
88. Педагогічне мовлення: характеристика, організація та техніки
89. Поняття про концепції формування знань та навчальної діяльності
90. Психологічні методи стимулювання до навчальної діяльності

11. Рекомендовані джерела інформації

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014.
3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2016. – 35 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Київ: Центр навч. літ., 2011. – 382 с.
5. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. – Харків, 2016. – 260 с.
6. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.)/В.Л. Ортинський – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 472 с.
7. Ничкало Н.Г. Професійна педагогіка у контексті розвитку людського капіталу // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми – № 23 – 2010.
8. Посібник з підвищення кваліфікації в сфері дидактики вищої школи : у рамках співробітництва з Акад. наук. підвищ. кваліфікації при пед. ін-ті м. Гейдельберга / [Еглаіл Фадя та ін.]. – К. : Фенікс, 2012. – 216 с.
9. Культурно-гуманітарні стратегії розвитку університетської освіти в умовах динамічних суспільних трансформацій: Монографія / Л.С. Горбунова, М.А. Дебич, В.В. Зінченко, І.М. Сікорська, І.В. Степаненко, О.М. Шипко / За ред. І.В. Степаненко. – К.: ІВО НАПН України, 2018. – 226 с.

10. Юридична дидактика: Посібник з викладання права та юридичних дисциплін / За ред. Р.О.Стефанчука. – К., 2009. – 191 с.

11. Полудьонна Н.С. Юридична педагогіка: актуальні завдання вітчизняної науки / Н.С. Полудьонна // Сучасний стан та перспективи розвитку вітчизняної юридичної педагогіки: Матеріали доповідей круглого столу (м. Київ, 24 квіт. 2015 р.) / Ред. кол. А. А. Лукашенко, Н. С. Полудьонна, І. М. Охріменко. – К. : ТОВ «МП Леся», 2015. – С.31-33.

12. Полудьонна Н.С. Проблемні аспекти розвитку вітчизняної освіти // Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах : Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. (м. Дніпро. Ч. II.) / Наук. Ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро : СПД «Охотнік», 2017. – 282 с.

13. Полудьонна Н.С. Стратегічні напрями розвитку вищої освіти України з погляду світових тенденцій // Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 квітня 2019 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2019. – 216 с.

14. Полудьонна Н.С. Якість освіти як умова сталого розвитку людства // Сучасний вимір психології та педагогіки : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 22–23 травня 2020 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020.

З актуальних проблем психології вищої школи

1. Андрущенко В. П., Бех І. Д., Волощук І. С., Глузман О. В., Гузій Н. В., Дем'яненко Н. М. Педагогіка вищої школи: підручник / АПН України; Інститут вищої освіти / Василь Григорович Кремень (ред.). – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

2. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти/ І.Д.Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. – №4. – С.5-27.

3. Бібік Н. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – С. 47 – 53.

4. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 49 – 57.

5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Київ: Центр навч. літ., 2011. – 382 с.

6. Головка Н. І. Правова педагогіка: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2007. – 248 с.

7. Дьяченко М., Кандыбович Л. Психология высшей школы. – Минск: Тесей, 2003. – 268 с.

8. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.

9. Подоляк Л., Юрченко В. Психологія вищої школи. – К.: Каравела, 2009. – 320 с.
10. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 592 с.
11. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : [Текст] : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., допов. – К. : Академвидав, 2014. – 454 с.
12. Хрестоматія з психології та педагогіки: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання / Сисоєва С. О., Поясок Т. Б. – Кременчук: Вид. ГШ Щербатих О.В., 2008. – 400 с.
13. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи [навч.посіб.]/ Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук. – Вінниця, 2006. – 402 с.

Інформаційні ресурси

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Європейські стандарти української освіти Режим доступу: <http://grinchenko-inform.kubg.edu.ua/yevropejski-standarty-ukrayinskoyi-osvity/>
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.
3. Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
1. Режим доступу: <https://glavcom.ua/ru/news/evroparlament-nameren-vydelit-na-obrazovanie-v-ukraine-210-mln-647463.html>
2. Рейтинг ЗВО Режим доступу: Webometrics <https://www.webometrics.info/en/Europe/Ukraine%20>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України www.mon.gov.ua
4. Електронна бібліотека «Веда». Інформаційно-пошукова система. <http://www.lib.ua-ru.net/katalog/40.html>
5. Доповідь ЮНЕСКО «Learningtobe» [Електронний ресурс] // <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001418/141843r.pdf>
6. Режим доступу: <http://www.sib-science.info/ru/heis/ostorozhno-inbriding-zachem-i-kak-nuzhno-borotsya-22062018>
7. Режим доступу: <https://www.forbes.ru/karera-i-svoy-biznes/366505-vyssshaya-stupen-pochemu-nevozmozhno-predskazat-budushchee-obrazovaniya>
8. Режим доступу: http://map.edu2035.org/futuremap/report_viewer?report_id=1084
9. Режим доступу: <http://www.govtech.com/What-Will-Higher-Education-Look-Like-in-25-Years.html>
10. European commission. Lifelong learning programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу :// http://eacea.ec.europa.eu/llp/about_llp/about_llp_en.php

3 актуальних проблем психології вищої школи

1. Національний Темпус-офіс в Україні. Режим доступу: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>
2. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
3. Офіційний веб-портал Національної академії внутрішніх справ : Відділ організації та координації освітнього процесу : Нормативно-правове забезпечення [Електронний ресурс] : Режим доступу : www.naiu.kiev.ua/nmc-new/
4. Інноваційна педагогіка // Науковий журнал – Випуск 9. – Том 3. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/9/part_3/9-3_2019.pdf
5. Освітній портал MyReferatik http://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m
6. Законодавча база Верховної Ради України – <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
7. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua/>
8. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – [http://www/nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)
9. Освітній портал – <http://www.osvita.org.ua/>
10. Веб-сайт Академічна книгарня@онлайн – <http://www.akbooks.com.ua/>
11. Український лінгвістичний портал «Словники України» – [Lcorp.ulif.org.ua](http://lcorp.ulif.org.ua)
12. Веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (Київ) – <http://www.ukrbook.net/>
13. Веб-сайт Бібліотеки в мережі Internet <http://library.zntu.edu.ua/res-librel.html>
14. Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки <http://lyapota.boom.ru/lib.htm>
15. Інформаційно-довідковий портал „Library.ru” <http://book.uraic.ru/ssylki/biblioteki>
16. Веб-сайт Бібліотеки Конгресу США <http://www.loc.gov/>
17. Веб-сайт Національної бібліотеки Франції www.bnf.fr/ – Bibliothèque Nationale или BNF
18. Веб-сайт Британської бібліотеки – www.bl.uk/
19. Система дистанційної навчання «MOODLE» ВТЕІ КНТЕУ – <http://sun.vtei.com.ua>
20. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.
21. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.

Підписи авторів РПНД

Наталія ПОЛУДЬОННА

Олена КУДЕРМІНА